

Lavea Yhteiskuntapolitiikka

TUUKKA TAMMI

Vuoden vaihduttua oli hyvä hetki vilkaista taaksepäin. YP:n peruutuspeiliä on hiljattain kirkastanut uusi Julkari-järjestelmä (julkari.fi). Julkari on THL:n avoin julkaisuarkisto, jonne YP:n kaikki kirjoitukset siirrettiin syksyllä.

Uusi julkaisualusta kertoo entistä vaivattomammin, mitä tekstejä ja kuinka paljon YP:n sähköisestä versiosta luetaan – tai ainakin ladataan. Luvut ovat ilahduttavan isoja. Kahden ensikuukauden aikana, vuoden 2012 joulukuussa ja tämän vuoden tammikuussa, YP:n artikkeleita ja muita kirjoituksia oli ladattu netissä noin 9000 kertaa. Suurimpia hittejä olivat odotetusti uusimpien lehtien pitkät tutkimusartikkelit, joista oli uutisoitu valtamediassa. Kärkipaikkaa piti Hesarin uutisoima tutkimus kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista aikuisina (YP:ssä 6/2012).

Oli mielenkiintoista huomata, että myös monia vanhempia YP-kirjoituksia oli luettu ahkerasti. YP:ssä on sen 15-vuotisen historian aikana julkaistu yli 1500 kirjoitusta. Tässä luvussa ovat mukana myös lyhyet tekstit kuten kirja-arviot ja kolumnit. Julkari-arkisto onkin varsinainen aarreaitta.

Myös painetulla YP:llä riittää sekä lukijoita että kirjoittajia. Levikki on ollut nousujohteinen. Myös juttutarjonta on lisääntynyt tasaisesti. Tällä hetkellä tilanne on aika ihan-teellinen: referee-prosessin läpikäyneen ja siinä hyväksytyn tutkimusartikkelin julkaisuviive on keskimäärin puoli vuotta sen ensilähettämisestä. Tuossa ajassa käsikirjoitus ehditään arvioida ja editoida rauhassa, mutta aihe ja aineistot eivät ehdi vanheta liiaksi.

Takanapäin siis asiat mallillaan. Entä minkälaisia haasteita ja mahdollisuuksia YP:llä on edessään? Tässä numerossa olevassa kirjoituksessa päädyimme YP:n toimitusneuvoston puheenjohtajan Jussi Simpuran kanssa kolmeen teesiin. Ensinnäkin vaikka monet voimat suuntaavat kohti englanninkielistä tutkimusjulkaisemista, on monesta syystä välttämätöntä, että tasokasta yhteiskuntapoliittista tutkimusta julkaistaan laajalti myös suomeksi. Alkuperäistutkimusten lisäksi YP:n kaltaisen lehden tehtäväksi tulee jatkossa enenevästi välittää ja tulkita englanniksi julkaistuja tutkimustuloksia päätöksentekijöille – selkeällä suomella.

Toisekseen painetusta lehdestä siirrytään pikku hiljaa sähköiseen julkaisemiseen, myös YP:ssä. Kun ennen netti oli painetulle lehdelle lisäpalvelu, tulevaisuudessa asetelma kääntyy toisin päin. Sähköisessä maailmassa YP:tä on mahdollisuus kehittää nykyistekin monipuolisemmaksi yhteiskunnallisen, tutkimuspohjaisen keskustelun areenaksi. Kolmanneksi toteamme, että tutkimusvilpin ja eräiden muiden tutkimuksellisten katvealueiden esiintymistä ja muotoja on syytä selvittää myös kotimaisen hyvinvointitutkimuksen alueella.

*

Yhteiskuntapolitiikka-lehdelle annettiin aikanaan lavea nimi. Se antaa mahdollisuuden käsitellä varsin monenlaisia aihepiirejä – kunhan niillä on yhteiskuntapoliittinen kytkentä. Kun toimitukseen ilmestyy käsikirjoitus jostakin YP:lle uudesta aihepiiristä, tavallisesti yhteiskuntapoliittinen kytkentä siihen on jo löytynyt tai se löydetään. Joskus toki pienen etsinnän, kirjeenvaihdon ja uusien käsikirjoitusversioiden jälkeen. Yhteiskuntapolitiikkaa löytyy lähes kaikista aiheista.

Tämän numeron viisi artikkelia ovat hyvä esimerkki yhteiskuntapolitiikan monikyköisyydestä. Ensimmäinen artikkeli käsittelee sosiaaliryöön markkinoistumista. Sosiaalityö ja etenkin siihen kohdistuvat muutokset ovat yksi yhteiskuntapolitiikan operatiivisia ydinalueita. Viime vuonna YP:ssä julkaistuista artikkeleista suurin osa lukeutui hyvinvointi- ja sosiaalipoliittisen tutkimuksen kategoriaan.

Toinen artikkeli on tutkimus hammashoitopalvelujen käyttämättömyydestä. Kirjoittajat kysyvät: onko käyttämättömyyden taustalla muitakin syitä kuin terveet hampaat? Julkisasihteisten palveluiden käyttämättömyys ja sen sosio-ekonominen erittely tekevät aiheesta yhteiskuntapolitiikkaa: julkisten palveluiden tarpeenmukainen saatavuus on hyvinvointipoliittisen tutkimuksen kovaa ydintä.

Kolmas artikkeli sisältää annoksen alkoholia: Jukka Törrönen ja Filip Roumeliotis analysoivat siinä alkoholinkäytön sukupuolittuneisuutta ja vertailevat sitä Suomessa ja Ruotsissa. Alkoholitutkimus edustaa YP:n pisintä linjaa. YP:n edeltäjä oli vuoteen 1997 asti AP eli Alkoholipoliitiikka. Kun AP:n tavoitteena oli seurata ja tutkia paitsi alkoholiojen kehitystä myös niihin vaikuttamisen keinoja ja syntyneitä tuloksia, YP:n tehtävä on sama koko hyvinvointiyhteiskunnan osalta. Päihdepolitiikan ja -kulttuurin tutkimus on säilynyt vahvana osana Yhteiskuntapolitiikkaa: viime vuoden lehdissä julkaisiin yhteensä toistakymmentä artikkelia, jotka käsitelivät päihdepolitiikkaa, päihdepalveluja tai päihteiden käyttöä.

Neljäs, Anu-Liisan Röngän artikkeli on hyvä esimerkki asetelmasta, jossa YP:lle äkkiseltään hieman vieraalta tuntuva aihe – matkapuhelinsäteilyn riskit – on otettu haltuun yhteiskuntapolitiittisesti kiinnostavalla tavalla. Matkapuhelinsäteily muuntuu artikkelissa YP-aiheeksi, kun aihetta lähestytään tarkastelemalla asiantuntijatiedon muuttuvaa roolia sekä viranomaisviestinnän ja vapaan kansalaiskeskustelun rajankäyntiä. Röngän pohdinnat riskitiedon varmuudesta, sääntelypolitiikan sopivasta tasosta ja varotoimenpiteiden tarpeellisuudesta soveltuvat moneen muuhunkin hyvinvointi- ja terveyspolitiikan kysymykseen.

Lehden viimeisen artikkelin aihe, kehitysyhteistyön institutionaalinen historia Suomessa, on sekin aihepiirinä YP:ssä uusi. Yhteiskuntapolitiittista latinkia kuitenkin riittää. Kehitysyhteistyö on läpi historiansa ollut poliittisen kamppailun kenttä, jossa eri vuosikymmeninä kansainvälisen yhteistyön muodot ja virtaukset ovat luoneet tilaisuuksia ja mahdollisuuksia erilaisille edunsaajaryhmille. Antti Ainamon ja Ilari Lindyn tulkin mukaan kehitysyhteistyö on ollut vaikuttavaa, mutta vaihtelevilla tavoilla ja riippuen osapuolesta sekä tämän edustamista intresseistä.

Listattakoon vielä pääluokittain muut aihealueet, joilta YP:ssä julkaistiin viime vuonna pitkiä tutkimusartikkeleita: kriminaalipoliitiikka, (mielen)terveyspolitiikka, työelämän tutkimus, kielipoliitiikka, koulutuspolitiikka, tutkimuspolitiikka sekä päivän- tai puoluepolitiikka.

Helpompaa on määrittellä, minkä sortin tutkimukset eivät ensisijaisesti YP:n sivuille kuulu kuin etukätesti se, mitkä sinne kuuluvat: puhtaasti teorioihin, käsitteisiin ja tutkimusmenetelmiin keskittyvät akateemiset tarkastelut eivät ole YP:n ensisijaista materiaalia. Tavoitteena on, että YP:ssä julkaistu tutkimus on konkreettista, soveltavaa ja pyrkii käytännölliseen relevanssiin. Toisaalta – kuten viimeaikainen keskustelu tutkimuksen ja päätöksenteon suhteesta on osoittanut – tämä tutkimuksen päätöksentekorelevanssi pakenee määrittelyään.